

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА
BULGARIAN CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY

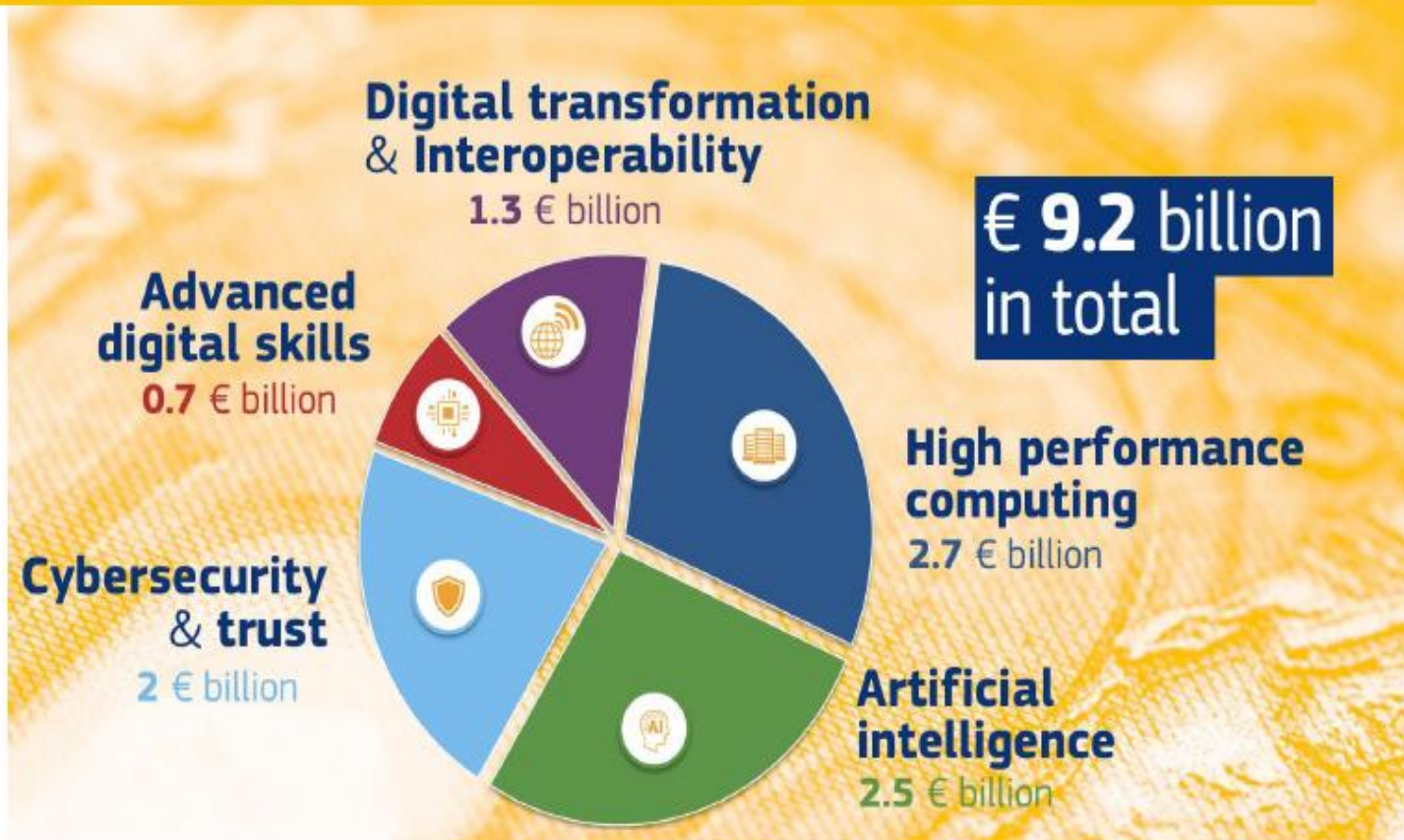
ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Проект "ДИГИТАЛНИ МСП - Стимулиране приноса на МСП в реализирането на политиките за дигитализиране на икономиката" - BG05SFOP001-2.009-0002-C01, по оперативна програма "Добро управление"

11 декември 2019 г.

Digital Europe programme – what?

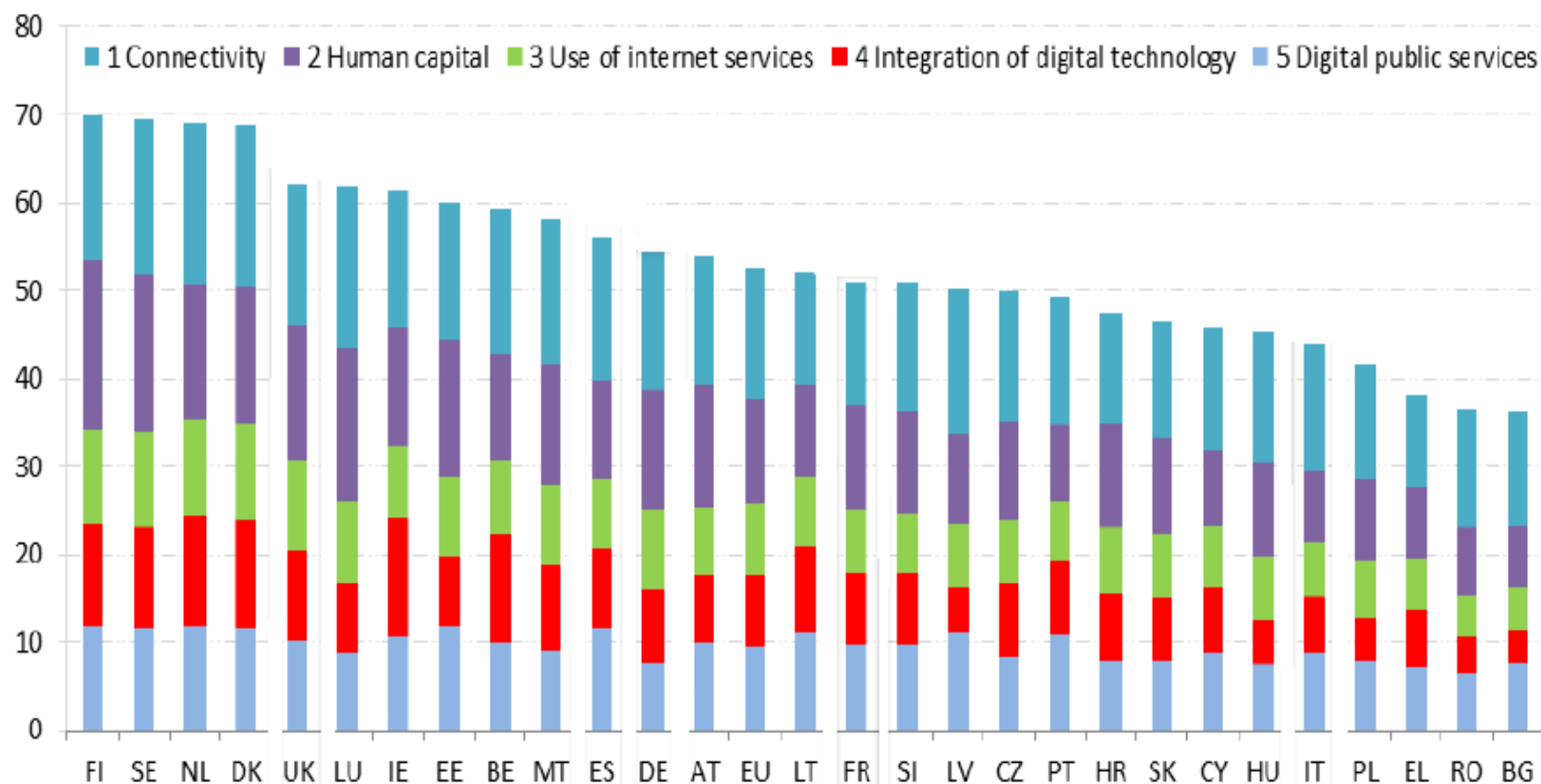
Reinforcing digital capacities. Ensuring their best use.

#EUBudget
#DigitalEurope

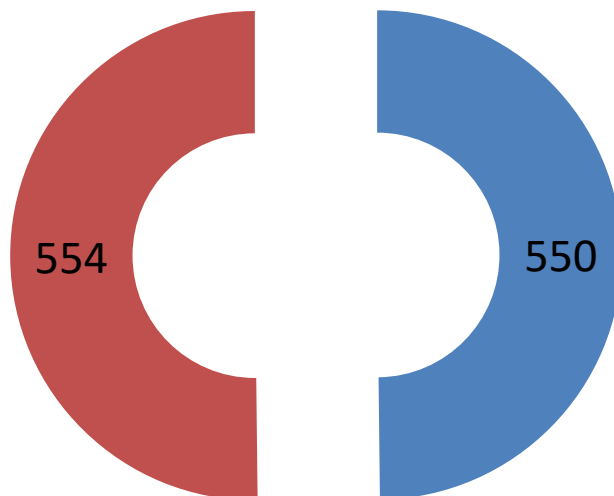
DESI 2019 ranking

Digital Economy and Society Index (DESI) 2019 ranking

ДИГИТАЛНИ МСП - Стимулиране приноса на МСП в реализирането на политиките за дигитализиране на икономиката

РЕСПОНДЕНТИ - 1104

■ БИЗНЕС ■ ГРАЖДАНИ

Анализът е направен на база на четири многопластови разреза, а именно:

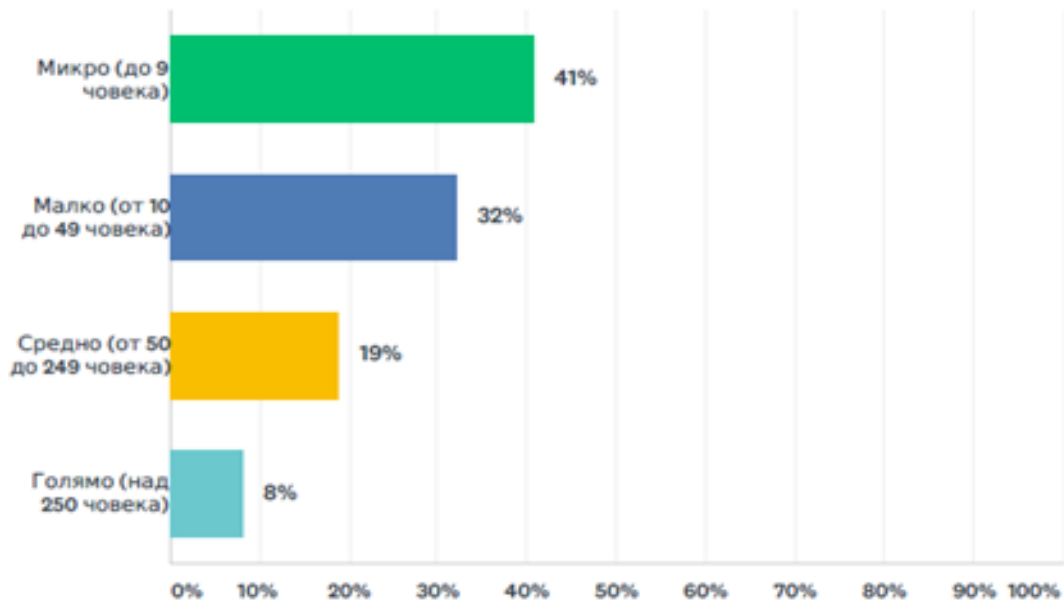
- Анализ на нивото на иновативност на МСП като предпоставка за оценка на възможностите им за дигитализация;
- Анализ на нагласата на бизнеса за дигитализирането на производствените процеси във връзка с Индустрия 4.0, въвеждането на дигитален маркетинг и дигитален обмен на информация с държавната и общинската администрация и с клиентите;
- Анализ на ефекта върху гражданите и бизнеса от дигитализацията на МСП с отчитане ролята на дигитализацията за намаляването на броя на работните места и изчезването на цели професии и приноса и за появата нови професии и придобиването на нови квалификации и умения;
- Анализ на пречките и предизвикателствата на този процес от законодателен и институционален характер.

ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА МПС

Анализ на нивото на иновативност на МСП като предпоставка за оценка на възможностите им за дигитализация;

Размер на предприятието:

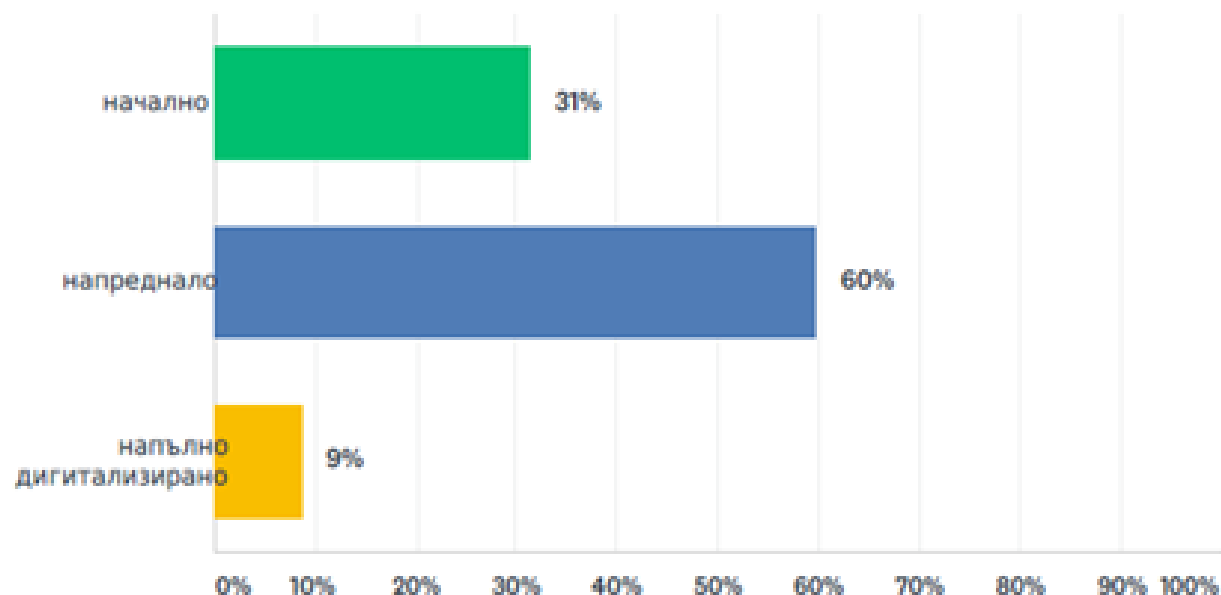
Answered: 548 Skipped: 2

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Микро (до 9 човека)	41%	224
Малко (от 10 до 49 човека)	32%	176
Средно (от 50 до 249 човека)	19%	103
Голямо (над 250 човека)	8%	45
TOTAL		548

Как определяте нивото на дигитализация на вашата компания?

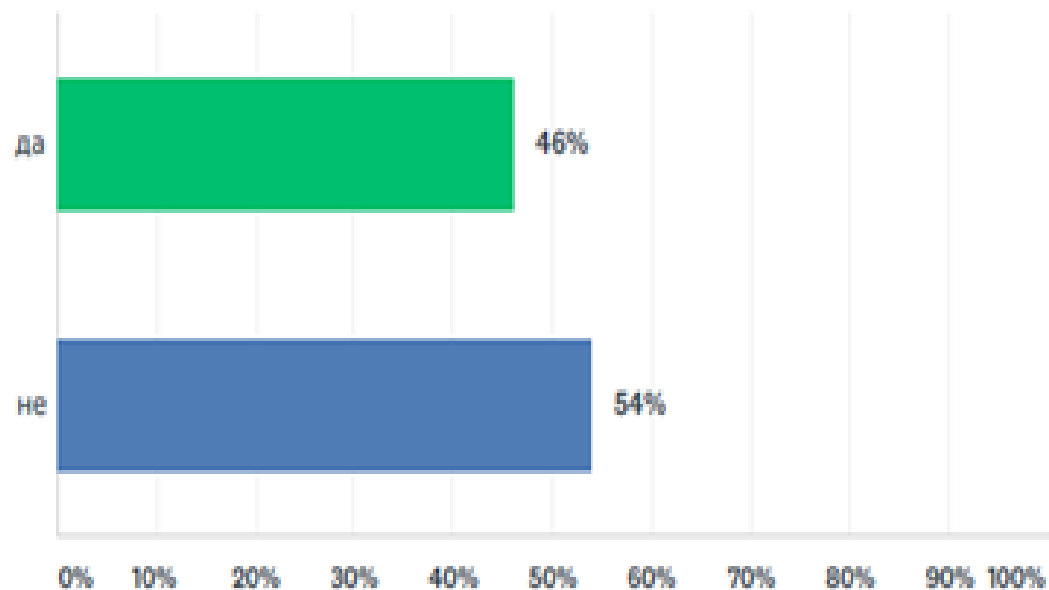
Answered: 550 Skipped: 0

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
начално	31%	173
напреднало	60%	329
напълно дигитализирано	9%	48
TOTAL		550

Има ли компанията ви иновационна стратегия?

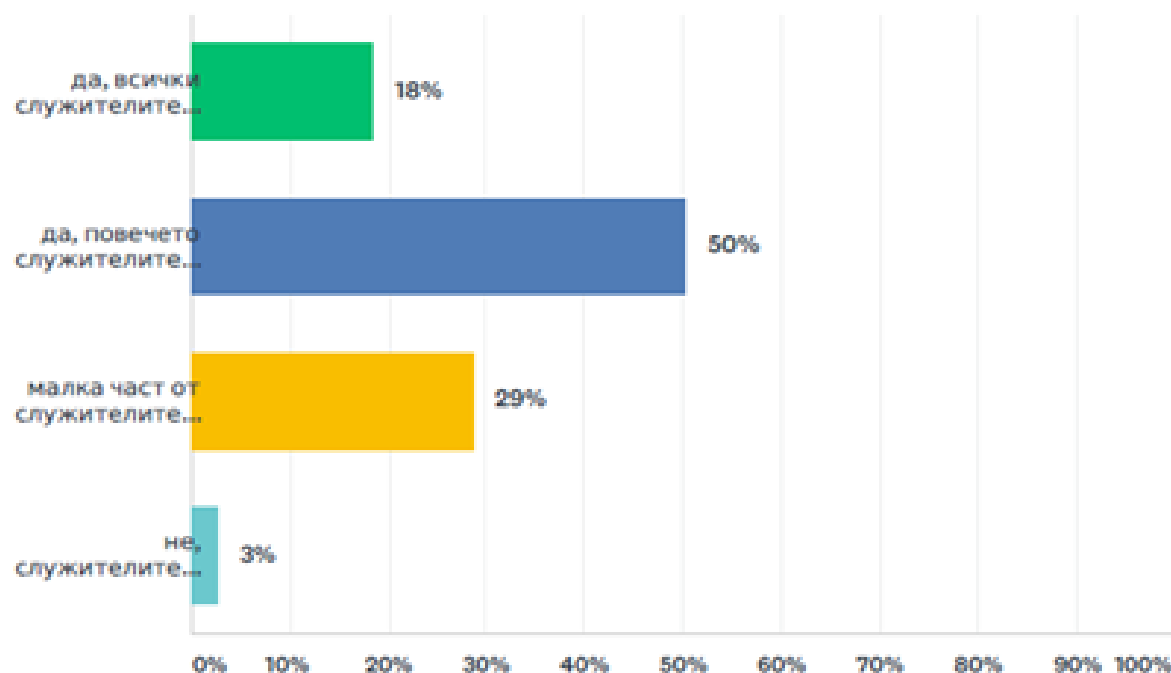
Answered: 546 Skipped: 4

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
да	46%	251
не	54%	295
TOTAL		546

Има ли изградена дигитална култура вашият персонал?

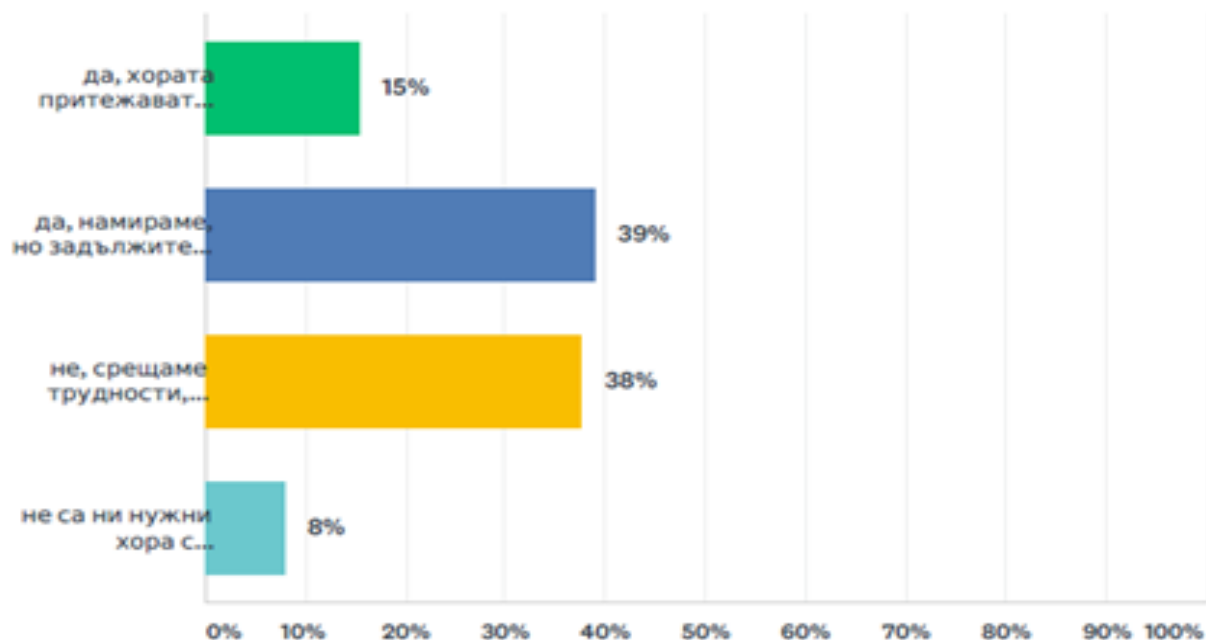
Answered: 549 Skipped: 1

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
да, всички служителите имат много добри дигитални умения	18%	101
да, повечето служителите имат много добри дигитални умения	50%	276
малка част от служителите имат дигитални умения	29%	157
не, служителите нямат дигитални умения	3%	15
TOTAL		549

Намирате ли лесно персонал, който да отговори на дигитализацията на компанията ви?

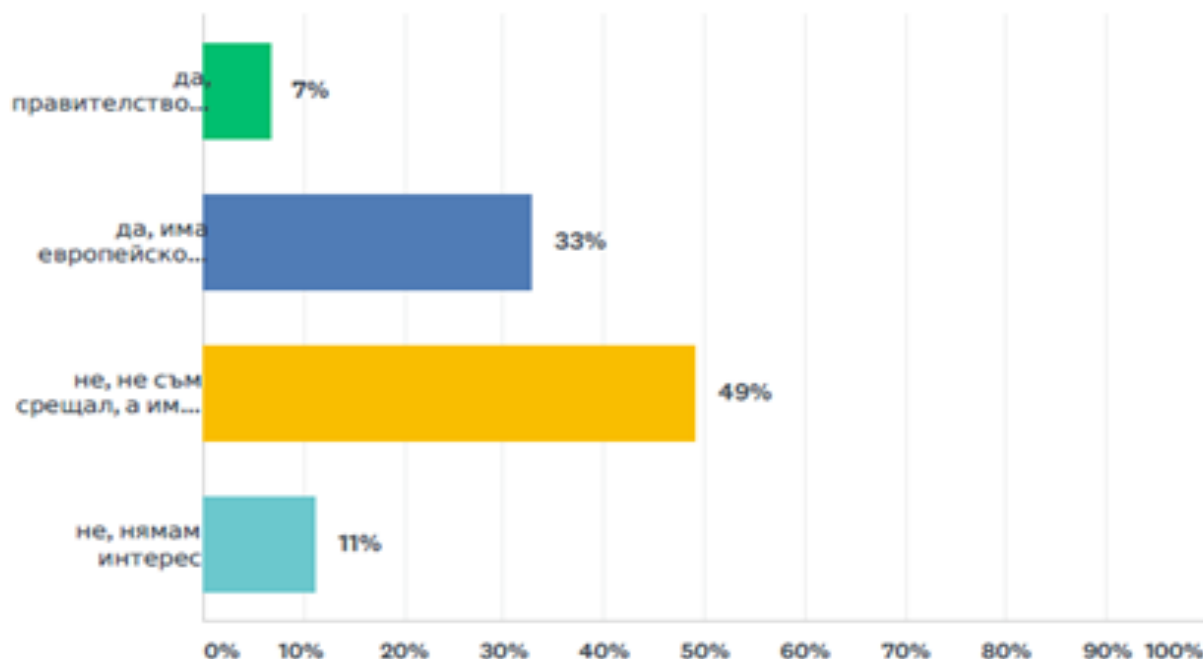
Answered: 546 Skipped: 4

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
да, хората притежават добри дигитални умения	15%	84
да, намираме, но задължително лицето преминава обучение	39%	213
не, срещаме трудности, защото лицата не отговарят на бъдещите тенденции	38%	206
не са ни нужни хора с дигитални умения	8%	43
TOTAL		546

Информирани ли сте за програми/проекти за насърчаване на дигитализацията?

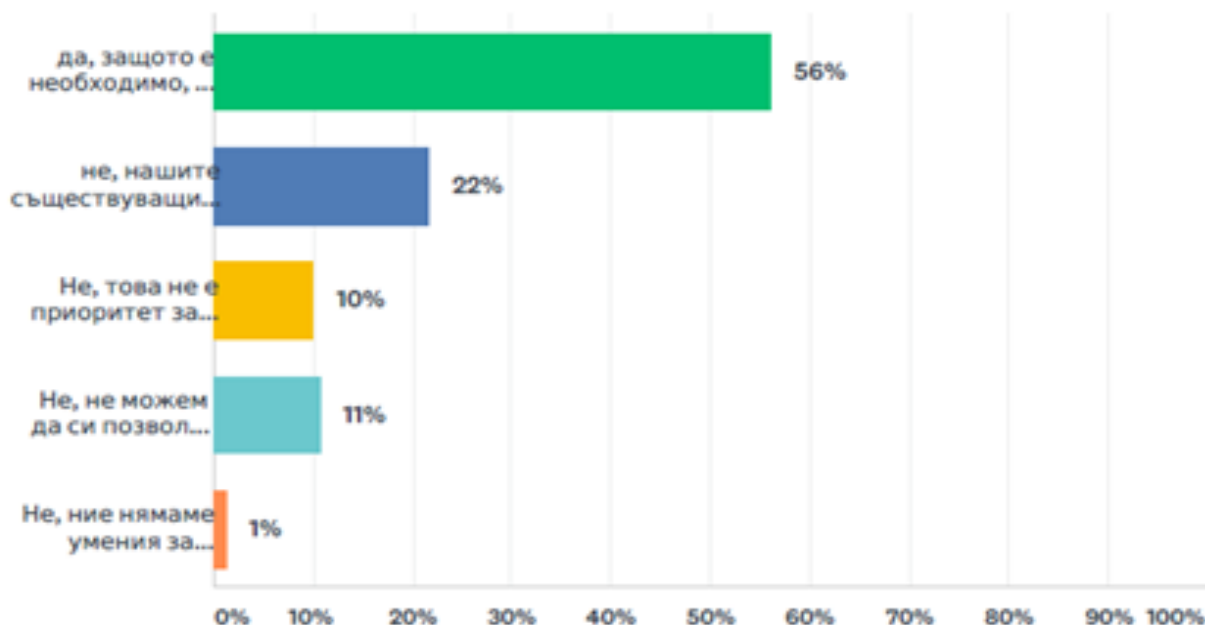
Answered: 546 Skipped: 4

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
да, правителството има ясна изградена концепция и има програми за насърчаване	7%	37
да, има европейско финансиране	33%	179
не, не съм срещал, а имаме нужда	49%	268
не, нямам интерес	11%	62
TOTAL		546

Инвестирали ли сте средства за иновации и дигитализация през последните 3 години?

Answered: 548 Skipped: 2

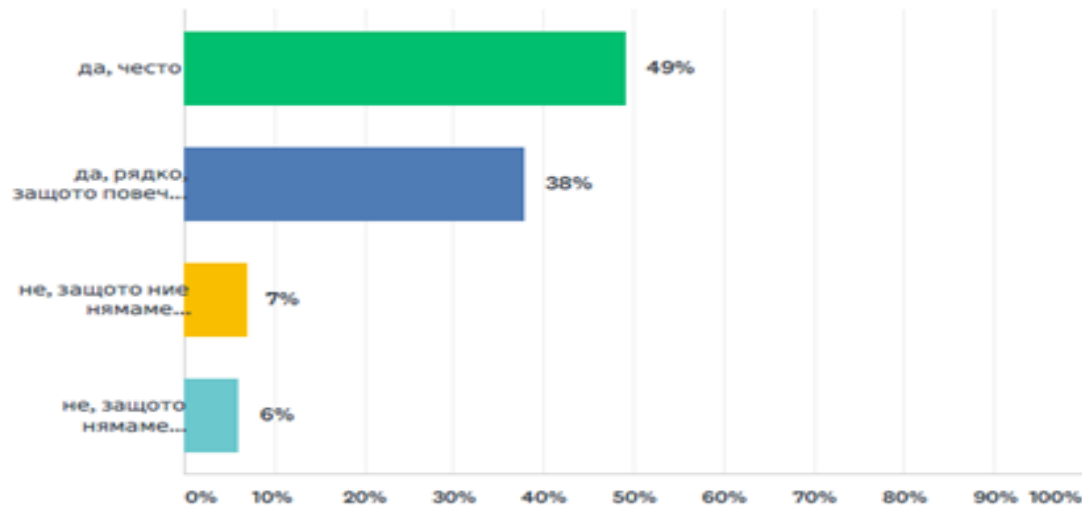
ANSWER CHOICES	RESPONSES	
да, защото е необходимо, за да развиваме нашата компания	56%	307
не, нашите съществуващи технологии отговарят на настоящите ни бизнес нужди	22%	119
Не, това не е приоритет за моя бизнес	10%	55
Не, не можем да си позволим да инвестираме в тези области	11%	60
Не, ние нямаме умения за използване на технологиите	1%	7
TOTAL		548

Анализ на нагласата на бизнеса за дигитализирането на производствените процеси във връзка с Индустрия 4.0, въвеждането на дигитален маркетинг и дигитален обмен на информация с държавната или общинска администрация и с клиентите

Обменят ли информация по дигитален начин с държавни органи?

Answered: 548

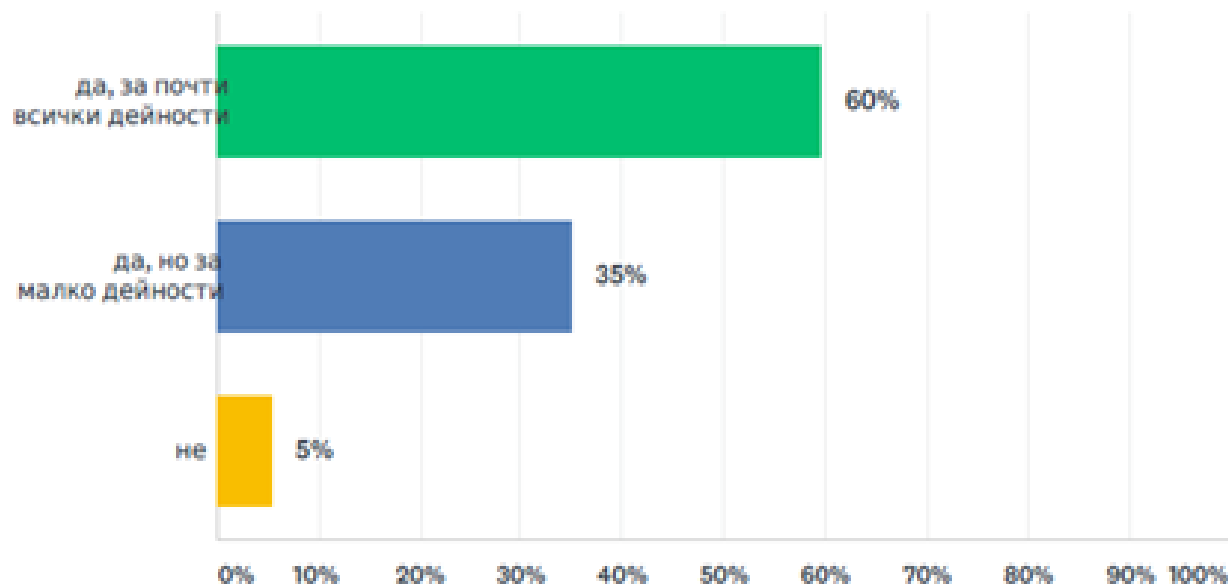
Skipped: 2

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
да, често	49%	269
да, рядко, защото повечето администрации не ни предлагат тази опция	38%	208
не, защото ние нямаме възможност за дигитален обмен	7%	38
не, защото нямаме сигурност/доверие, че всичко ще бъде наред	6%	33
TOTAL		548

Обменят ли информация по дигитален начин с клиенти и партньори?

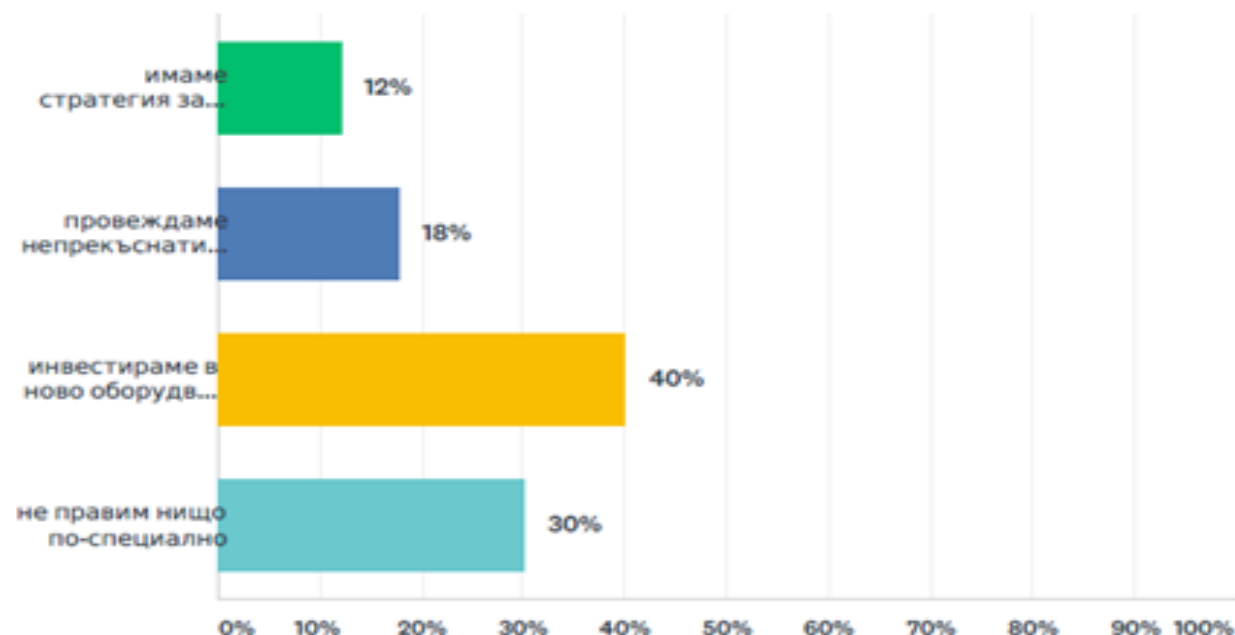
Answered: 550 Skipped: 0

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
да, за почти всички дейности	60%	328
да, но за малко дейности	35%	192
не	5%	30
TOTAL		550

Как вашата компания отговаря на предизвикателството за дигитализация?

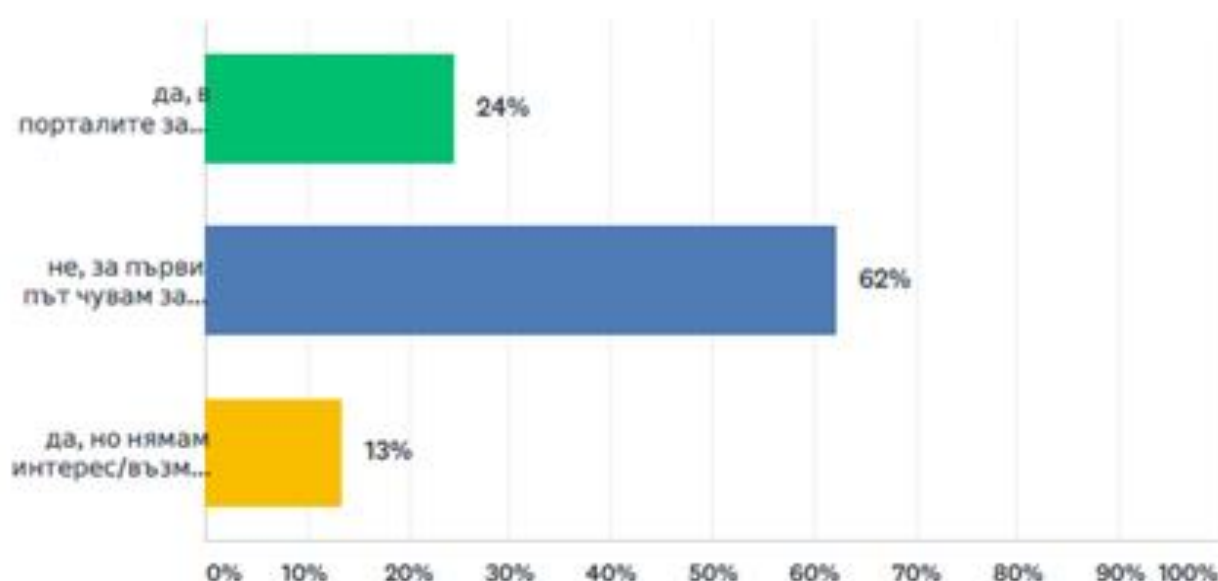
Answered: 548 Skipped: 2

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
имаме стратегия за дигитализация	12%	67
провеждаме непрекъснати обучения на служителите	18%	97
инвестираме в ново оборудване и софтуер/технологии	40%	219
не правим нищо по-специално	30%	165
TOTAL		548

Знаете ли как бихте могли да участвате при формирането, провеждането и мониторинга на политиката за дигитализация на икономиката на национално ниво/европейско?

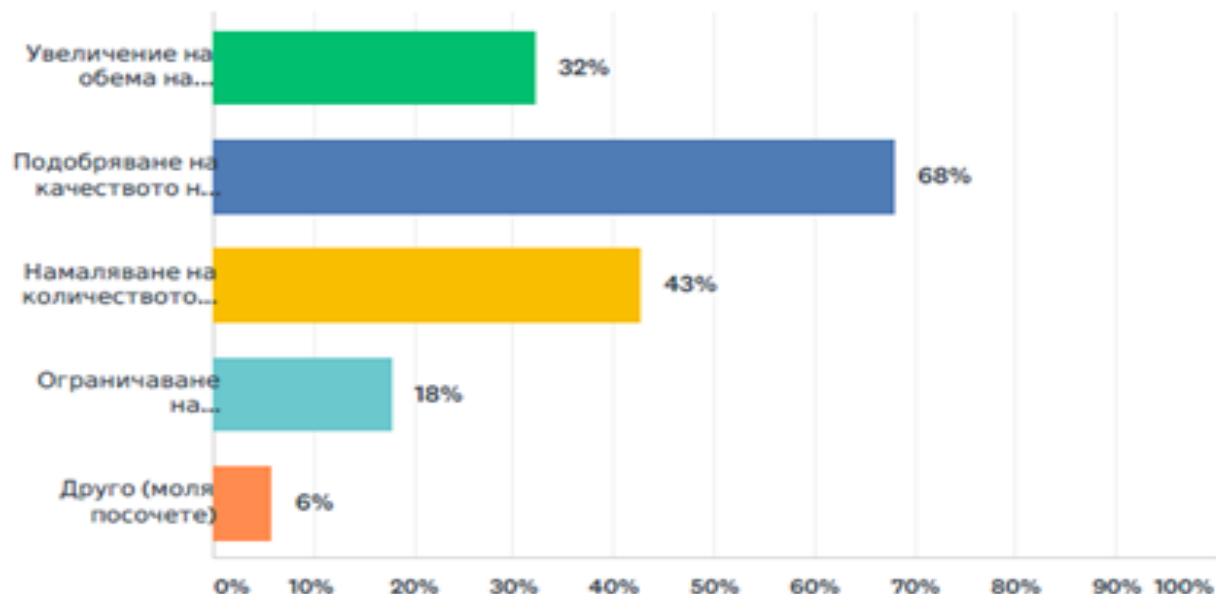
Answered: 541 Skipped: 9

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
да, в порталите за публични консултации (напр. strategy.bg, интернет страницата на ЕК и др.)	24%	132
не, за първи път чувам за подобна възможност	62%	336
да, но нямам интерес/възможност	13%	73
TOTAL		541

Как дигитализацията може или вече се отразява на предприятието ви?

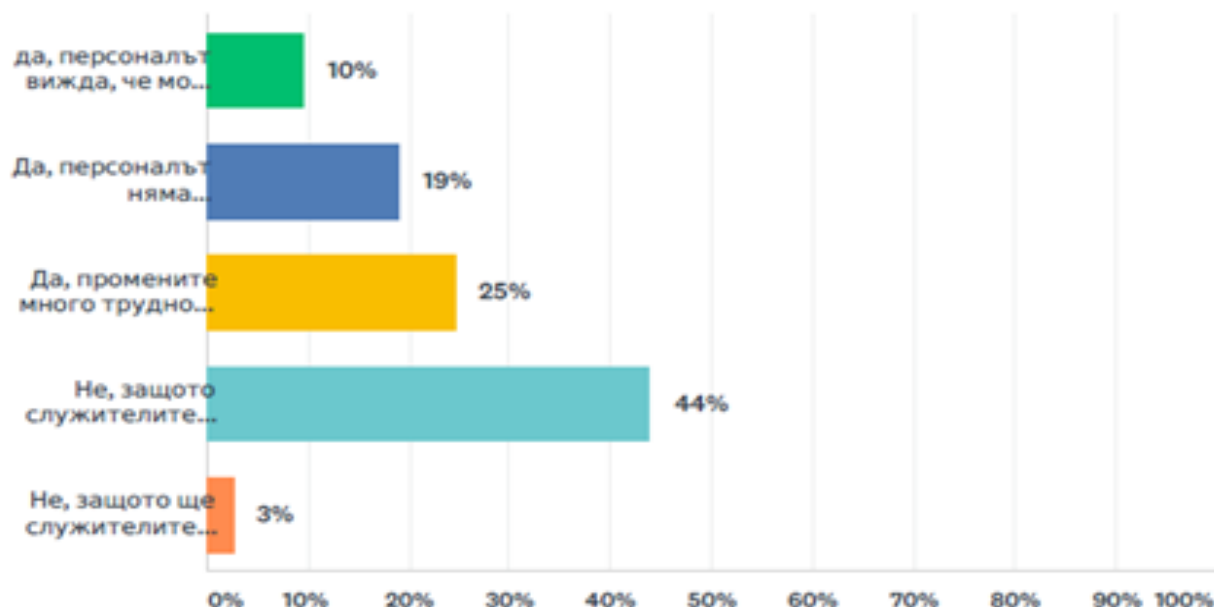
Answered: 548 Skipped: 2

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Увеличение на обема на продукцията	32%	177
Подобряване на качеството на произведените стоки, услуги или процеси	68%	373
Намаляване на количеството на използваните ресурси	43%	234
Ограничаване на замърсяването	18%	97
Друго (моля посочете)	6%	32
Total Respondents: 548		

Срещате ли трудности от страна на персонала, когато искате да имплементирате иновации в производството?

Answered: 545 Skipped: 5

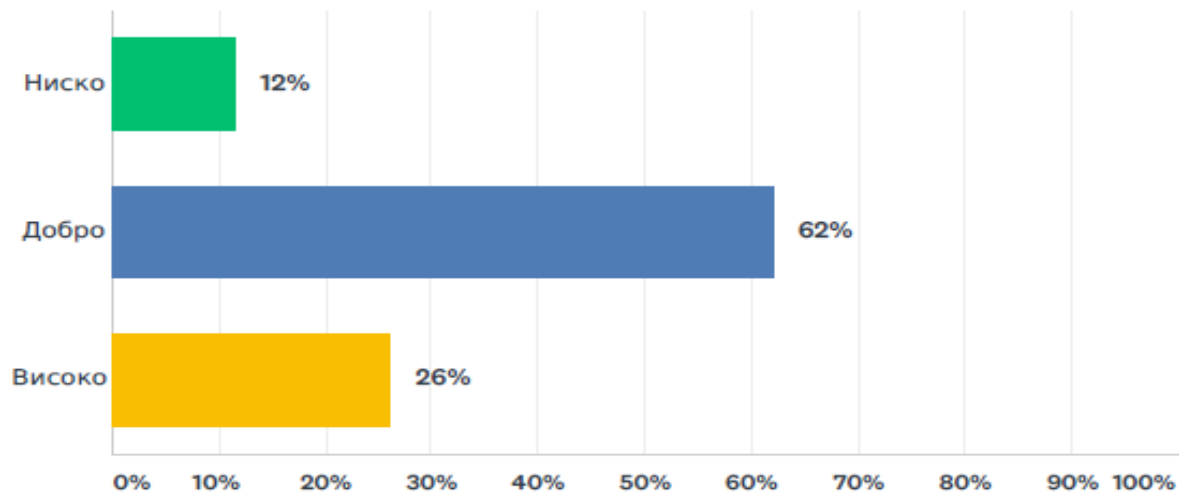
ANSWER CHOICES	RESPONSES	
да, персоналят вижда, че може да бъде заменен от машини	10%	53
Да, персоналят няма необходимите квалификации за работа с новите технологии	19%	104
Да, промените много трудно се възприемат от персонала	25%	134
Не, защото служителите искат да са в крак с новите технологии	44%	239
Не, защото ще получат по-голяма заплата	3%	15
TOTAL		545

ДИГИТАЛИЗАЦИЯ НА ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО

Анализ на ефекта върху гражданите и бизнеса от дигитализацията на МСП с отчитане ролята на дигитализацията за намаляването на броя на работните места и изчезването на цели професии и приноса и за появата новис професии и придобиването на нови квалификации и умения

На какво ниво определяте своите дигитални/цифрови умения?

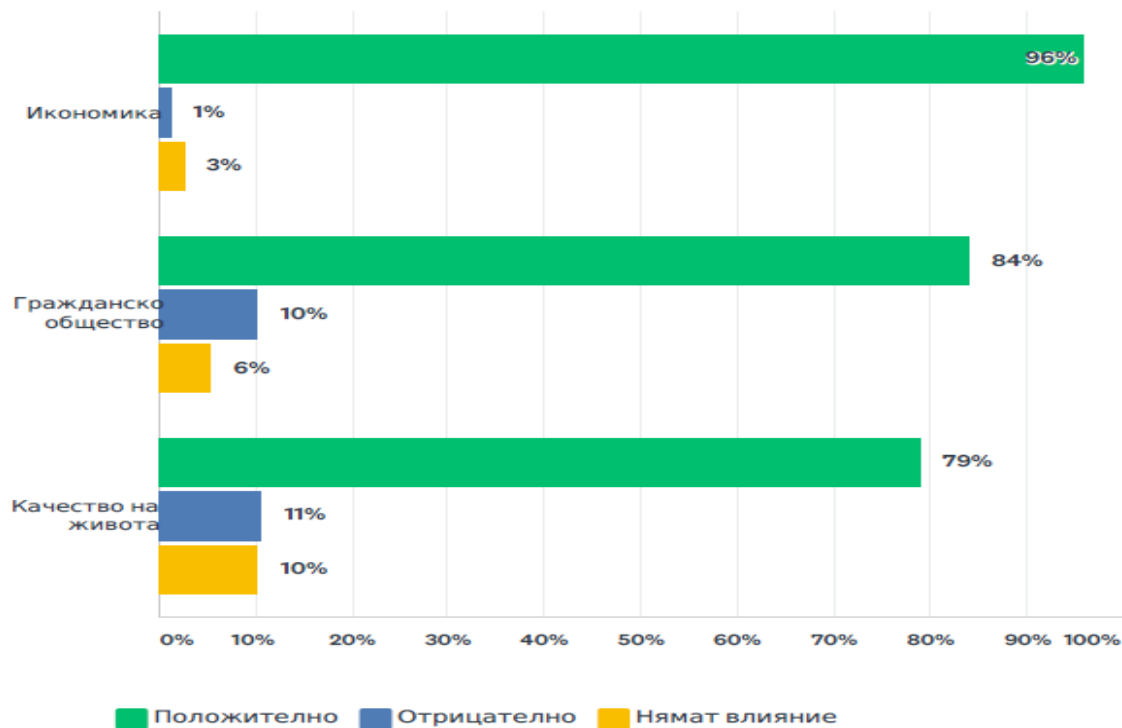
Answered: 552 Skipped: 2

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Ниско	12%	65
Добро	62%	343
Високо	26%	144
TOTAL		552

Как се отразяват дигиталните технологии върху следните области:

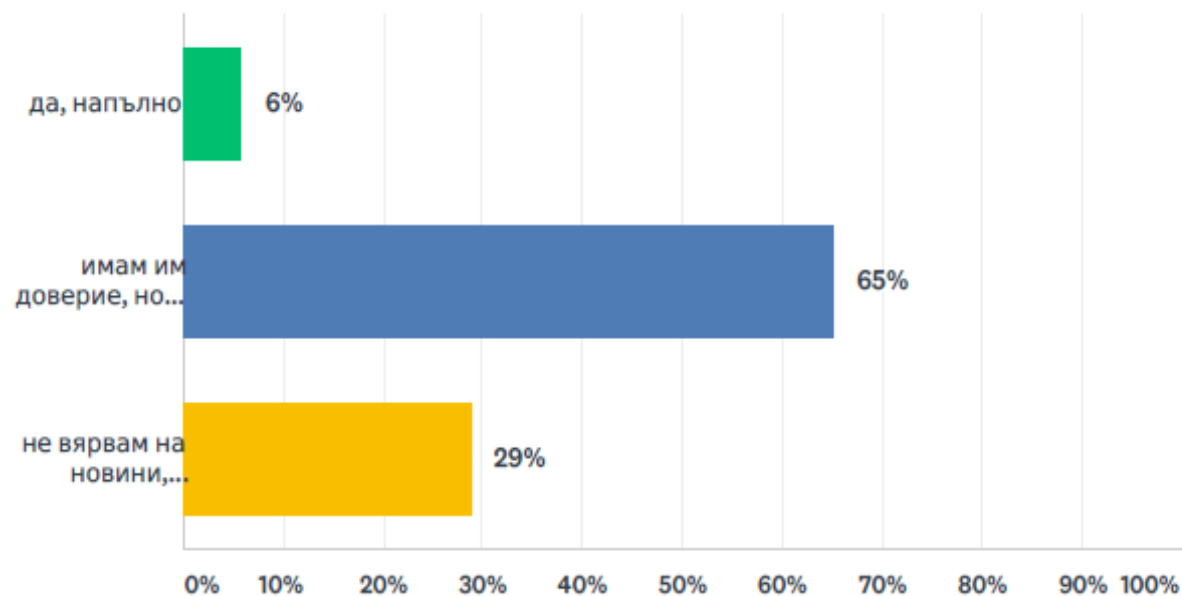
Answered: 554 Skipped: 0

	ПОЛОЖИТЕЛНО	ОТРИЦАТЕЛНО	НЯМАТ ВЛИЯНИЕ	TOTAL
Икономика	96% 529	1% 7	3% 15	551
Гражданско общество	84% 458	10% 56	6% 30	544
Качество на живота	79% 430	11% 58	10% 56	544

Смятате ли, че социалните медии са надежден източник на новини/информация?

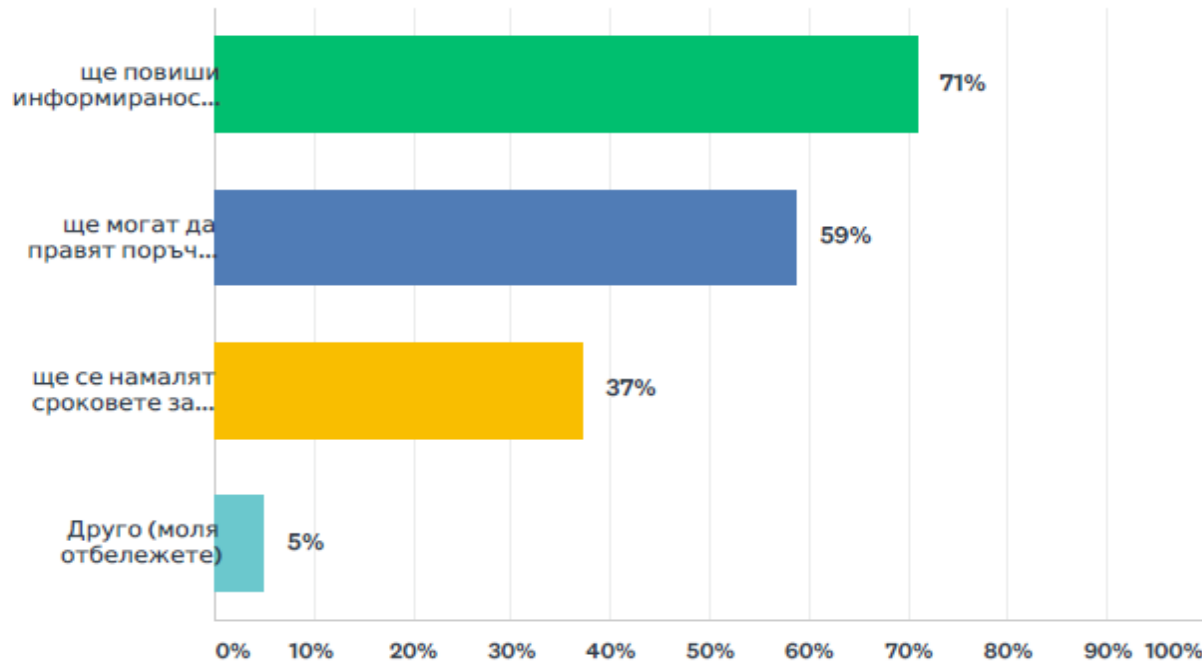
Answered: 554 Skipped: 0

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
да, напълно	6%	32
имам им доверие, но отчасти	65%	362
не вярвам на новини, публикувани в социалните мрежи	29%	160
TOTAL		554

Как дигитализацията на компаниите ще се отрази на гражданите?

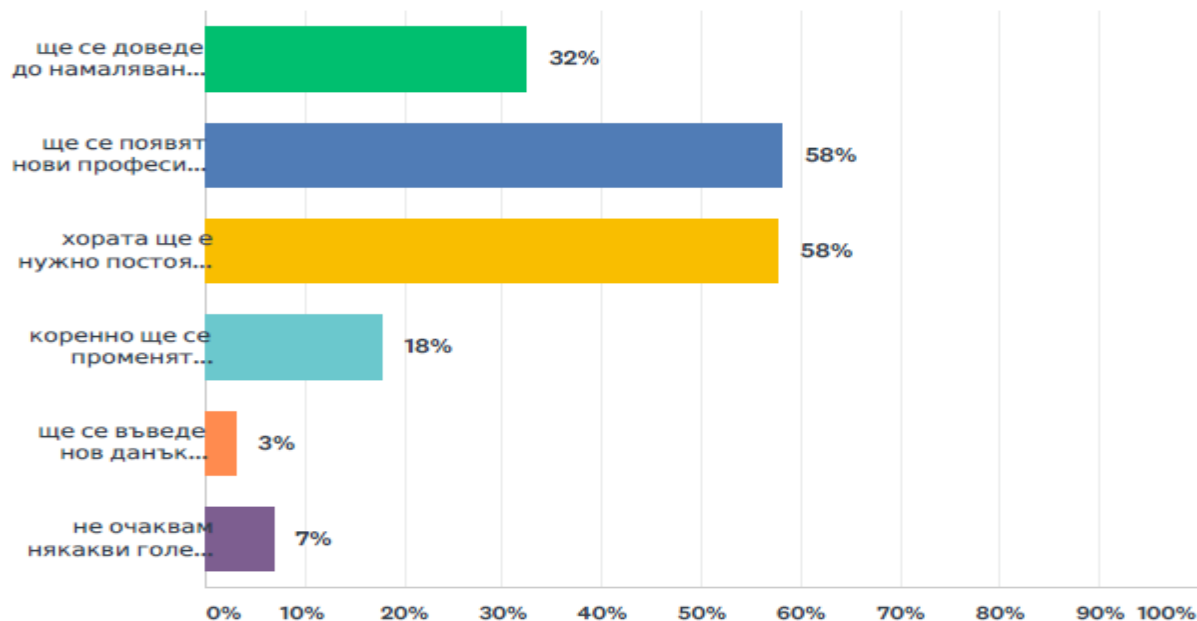
Answered: 552 Skipped: 2

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
ще повиши информираността им	71%	392
ще могат да правят поръчки онлайн за всичко	59%	325
ще се намалят сроковете за доставка	37%	205
Друго (моля отбележете)	5%	28
Total Respondents: 552		

Как дигитализацията ще промени трудовия пазар?

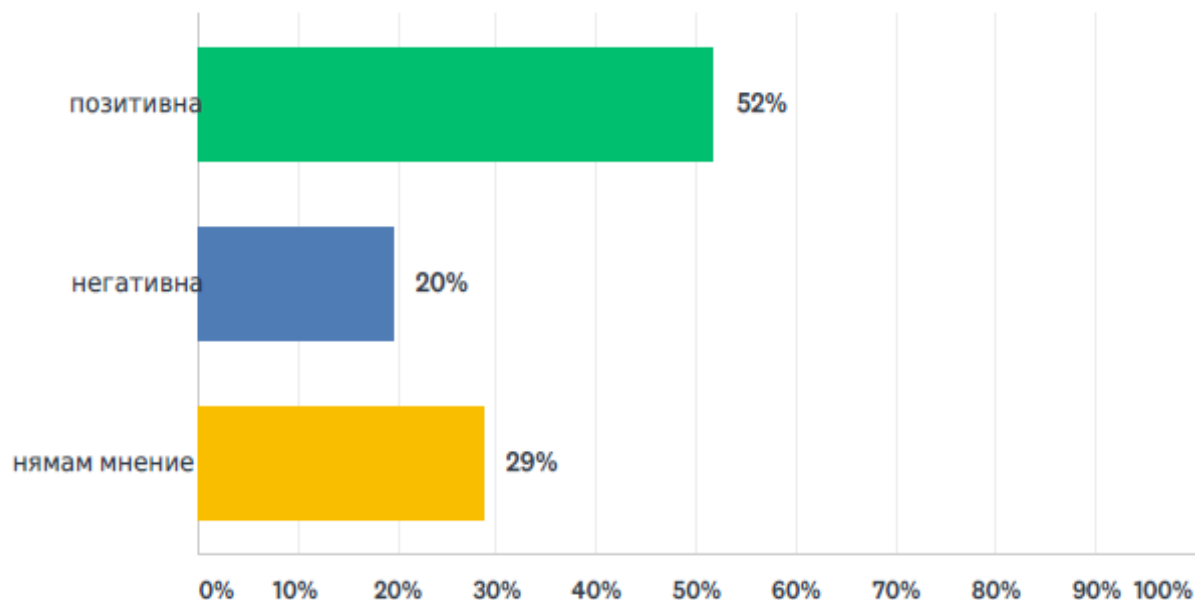
Answered: 554 Skipped: 0

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
ще се доведе до намаляване на работните места, заради роботите	32%	180
ще се появят нови професии и ще се създадат нови работни места	58%	322
хората ще е нужно постоянно да се обучават	58%	320
коренно ще се променят отношенията работодател-работник	18%	99
ще се въведе нов данък „робот“	3%	17
не очаквам никакви големи промени	7%	38
Total Respondents: 554		

Като цяло каква ви е нагласата към изкуствения интелект/роботите?

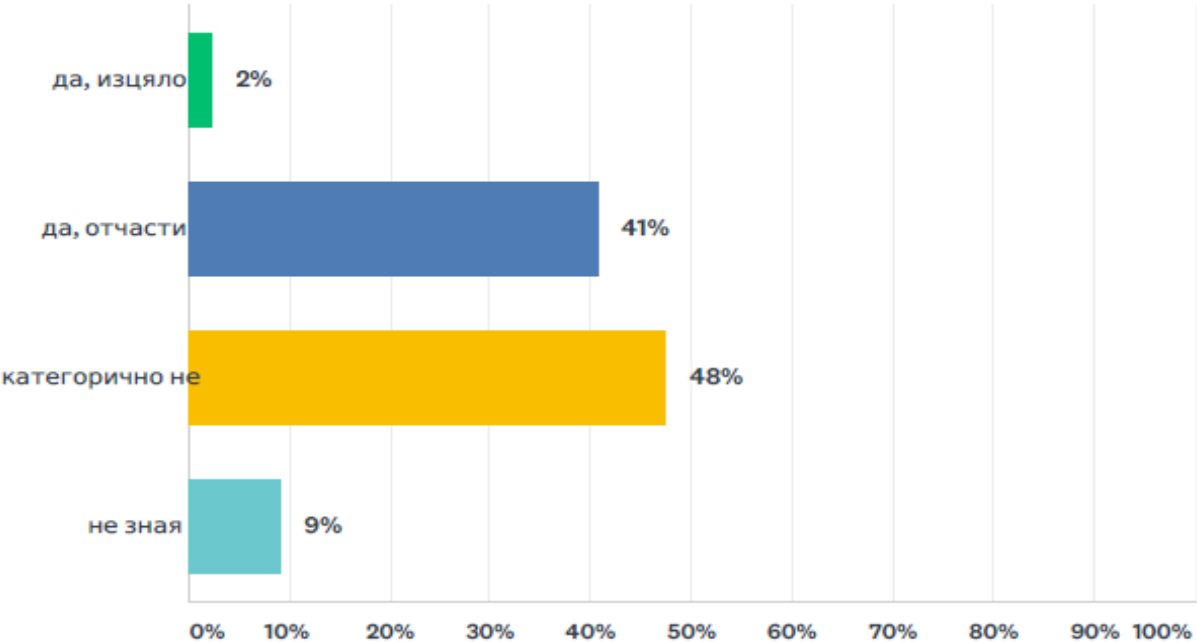
Answered: 553 Skipped: 1

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
позитивна	52%	286
негативна	20%	109
нямам мнение	29%	158
TOTAL		553

Смятате ли, че вашата работа може да се върши от робот в бъдеще?

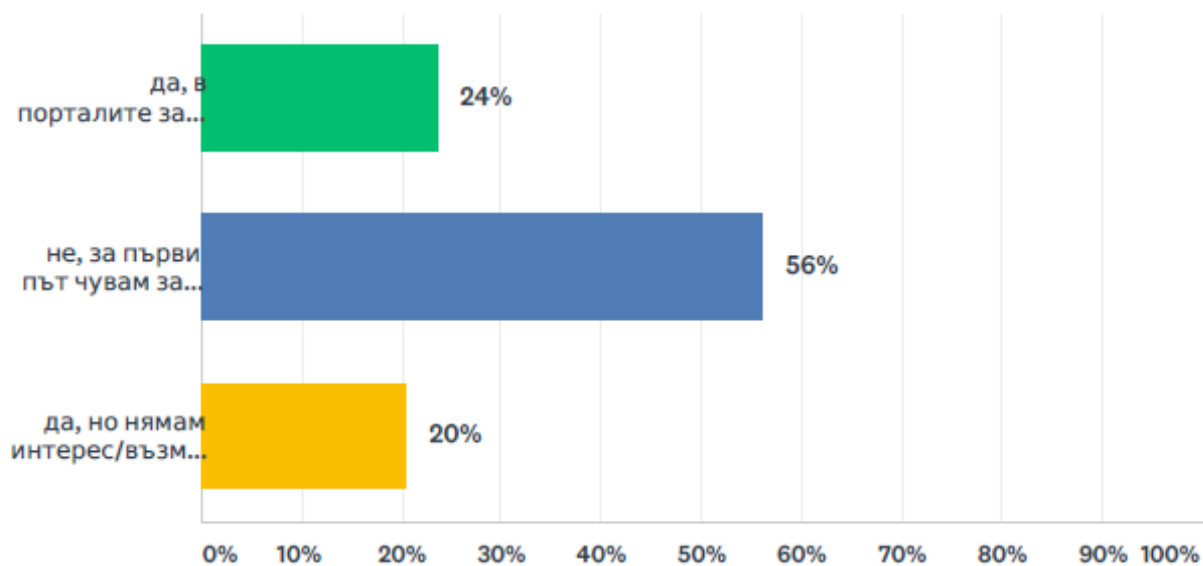
Answered: 553 Skipped: 1

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
да, изцяло	2%	13
да, отчасти	41%	226
категорично не	48%	263
не зная	9%	51
TOTAL		553

Знаете ли как бихте могли да участвате при формирането, провеждането и мониторинга на политиката за дигитализация на икономиката на национално ниво/европейско?

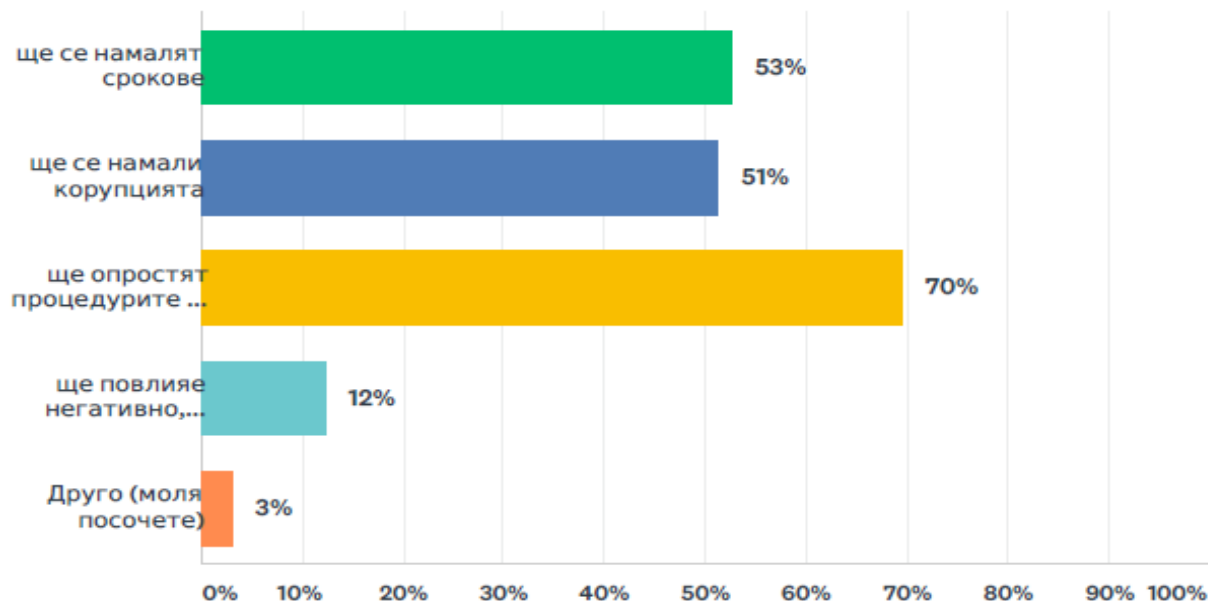
Answered: 552 Skipped: 2

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
да, в порталите за публични консултации (напр. strategy.bg, интернет страницата на ЕК и др.)	24%	130
не, за първи път чувам за подобна възможност	56%	309
да, но нямам интерес/възможност	20%	113
TOTAL		552

Как ще повлияе въвеждането на електронно управление навсякъде при взаимодействие с администрацията?

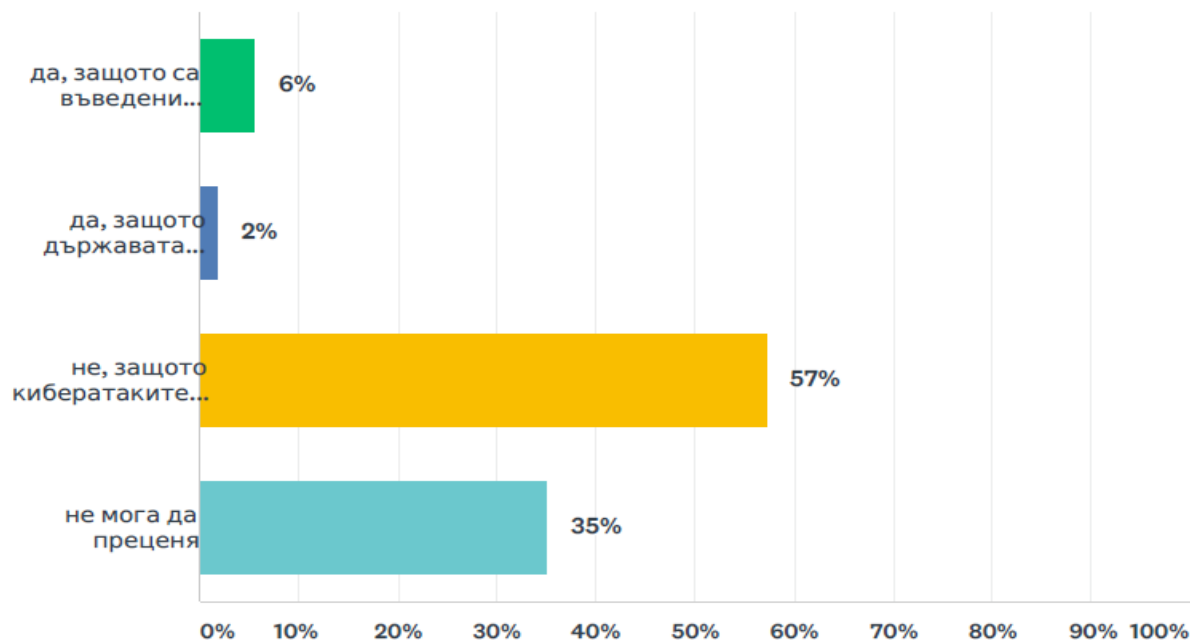
Answered: 553 Skipped: 1

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
ще се намалят срокове	53%	291
ще се намали корупцията	51%	283
ще опростят процедурите по издаване на документи	70%	385
ще повлияе негативно, защото системите никога не са добре изпълнени	12%	68
Друго (моля посочете)	3%	17
Total Respondents: 553		

Дигитално добре ли са защитени системите, които се администрират от държавните органи?

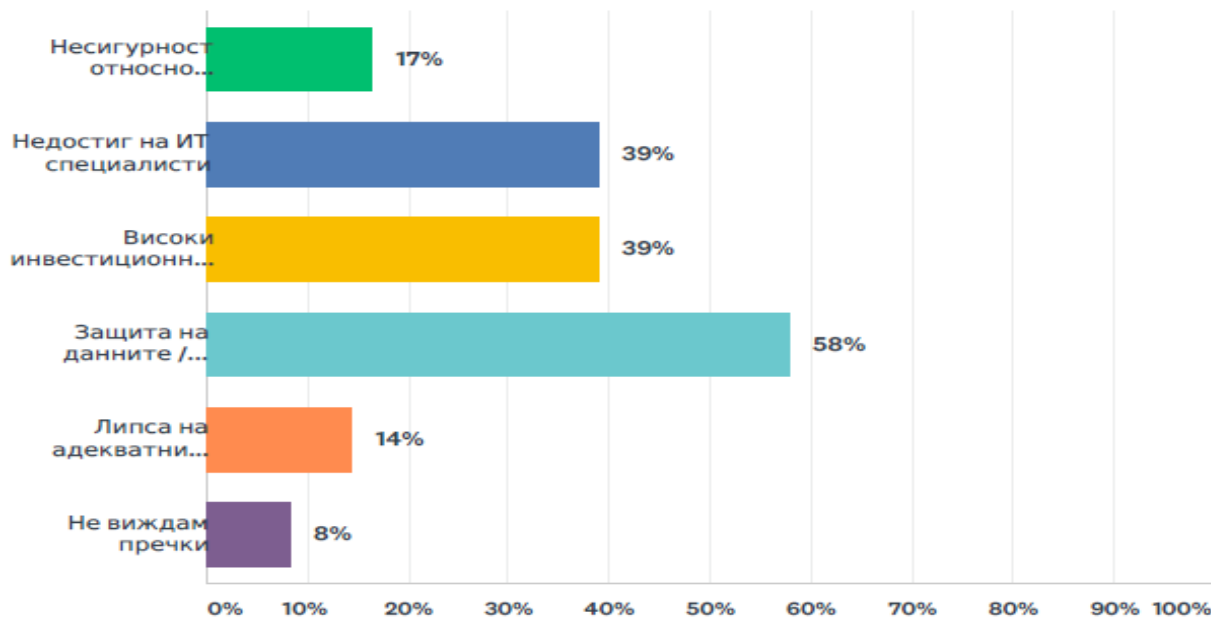
Answered: 554 Skipped: 0

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
да, защото са въведени необходимите мерки	6%	31
да, защото държавата извършва добър мониторинг	2%	11
не, защото кибератаките стават все по-чести	57%	317
не мога да преценя	35%	195
TOTAL		554

Какви пречки съществуват при въвеждането на цифрови технологии?

Answered: 554 Skipped: 0

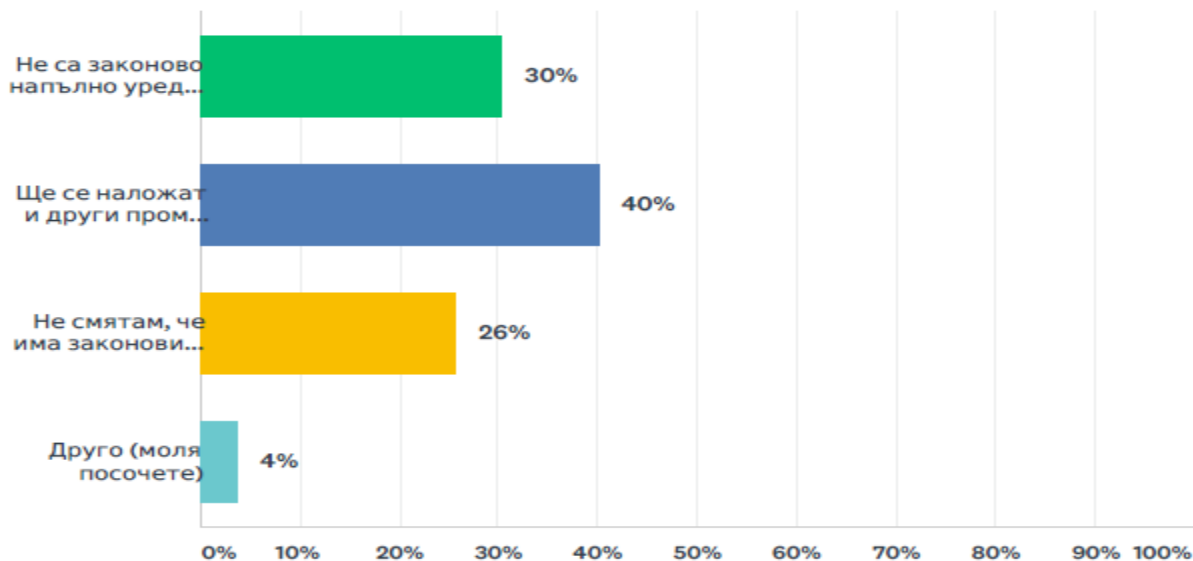

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Несигурност относно бъдещото технологично развитие	17%	92
Недостиг на ИТ специалисти	39%	216
Високи инвестиционни и оперативни разходи	39%	215
Защита на данните / сигурност на данните	58%	321
Липса на адекватни източници на финансиране	14%	80
Не виждам пречки	8%	46
Total Respondents: 554		

Анализ на пречките и предизвикателствата на този процес от законодателен и институционален характер

Какви са законодателните предизвикателства пред дигитализацията?

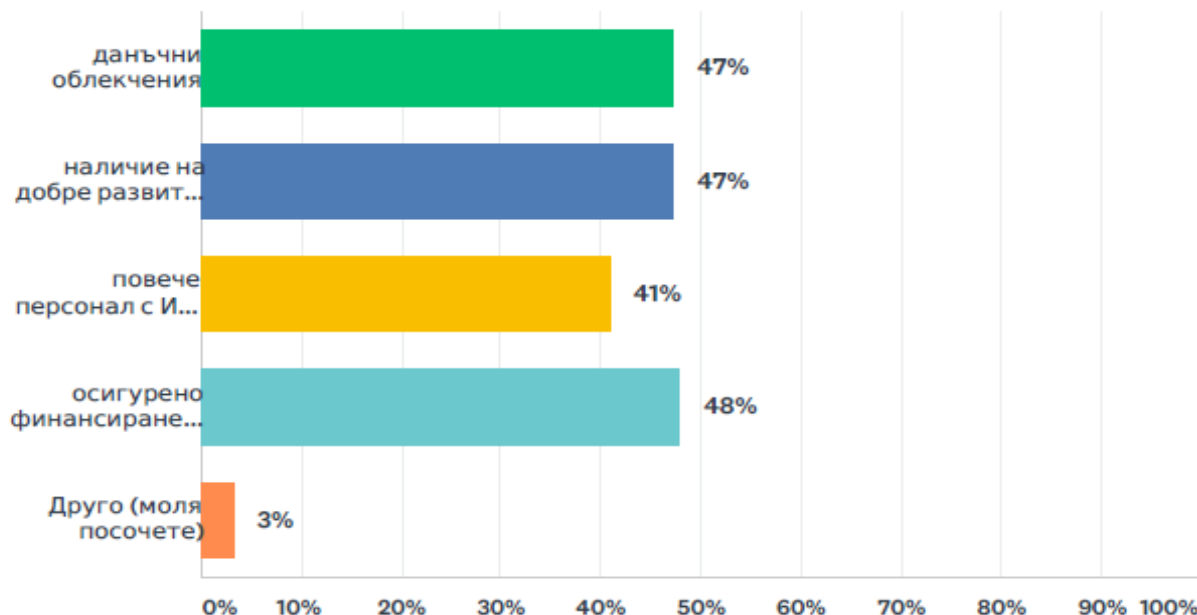
Answered: 554 Skipped: 0

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Не са законово напълно уредени дейностите извършвани чрез софтуер или роботи	30%	168
Ще се наложат и други промени за ограничаване достъпа до информация (по подобие на Регламента за защита на личните данни – GDPR)	40%	223
Не смятам, че има законови пречки за дигитализацията	26%	142
Друго (моля посочете)	4%	21
TOTAL		554

Какво би насърчило инвестициите за дигитализация?

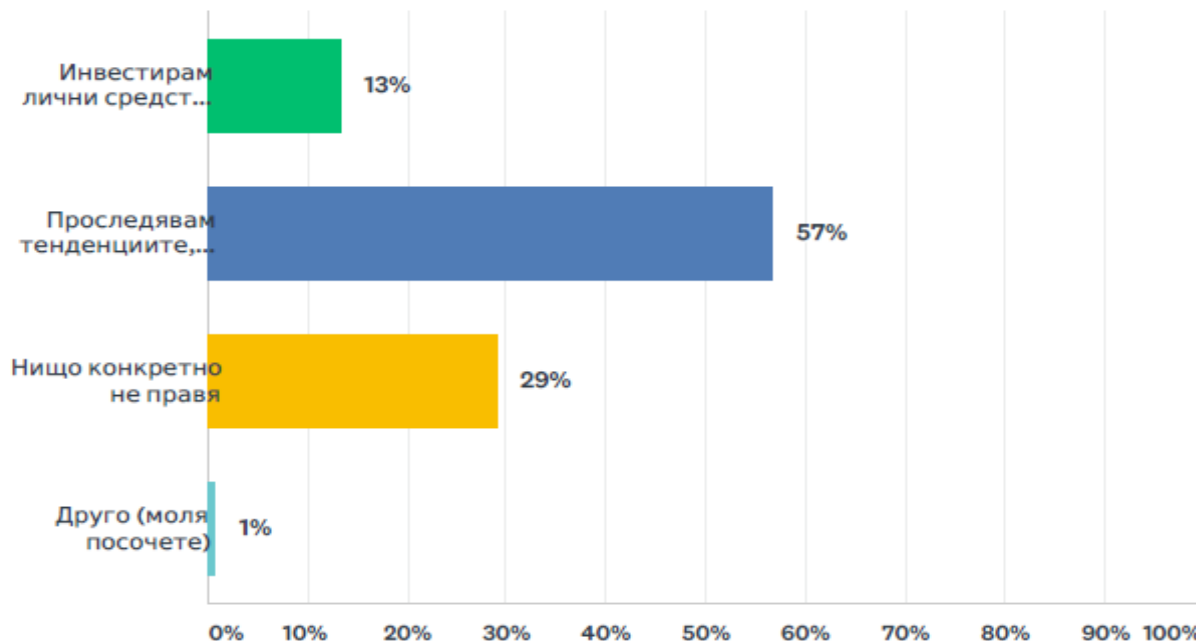
Answered: 552 Skipped: 2

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
данъчни облекчения	47%	261
наличие на добре развита цифрова инфраструктура в региона	47%	261
повече персонал с ИТ умения	41%	226
осигурено финансиране чрез проекти	48%	265
Друго (моля посочете)	3%	18
Total Respondents: 552		

Каква е реакцията ви на предизвикателството за дигитализация?

Answered: 553 Skipped: 1

ANSWER CHOICES	RESPONSES	
Инвестирам лични средства в обучение	13%	74
Проследявам тенденциите, за да съм наясно	57%	313
Нищо конкретно не правя	29%	161
Друго (моля посочете)	1%	5
TOTAL		553

Предложения за дигитализация на ИКОНОМИКАТА

- изменения в законодателство, за да отговорят на технологичния процес и новите правоотношения (*напр. Закон за електронното управление, Закон за нормативните актове, Наредбата за административното обслужване и/или вътрешни заповеди на административните органи и др. нормативни актове, както и вътрешни заповеди на административните органи*).
- минимум 4 направления:
 - Услуги/стоки
 - процеси
 - решения
 - обмен на данни

Намаляване на административната тежест

- Всички документи, които се попълват от бизнеса и гражданите в комуникацията с централната и местна администрация да са достъпни в електронен формат.
- Да се създадат други възможности за комуникацията – по-достъпни от ел. подписи, които не се притежават от всеки.
- При въвеждане на лични данни в портали, които се администрират от държавната администрация, да се създаде възможност за засекретяване на полетата.
- Автоматично изпращане на електронни съобщения до адресатите при подаване на документ в държавните структури за движението по него.

Приобщаване на МСП в политиките за дигитализация на икономиката

- Механизъм за изпращане на съобщения до МСП за предстоящи изменения в законодателството или за стартиране на процеса по приемане на нов закон.
- Въвеждане на електронни стандарти за проследимост – по подобие на тази за лекарствените продукти.
- Създаване на правна рамка, която е обвързана с изкуствения интелект и роботите – норми, уреждащи отговорностите.

Механизъм за информираност

- По-пълноценно използване на съществуващите платформи – www.strategy.bg
- Информационни кампании.
- Разработване на различни платформи – напр. приложението „гражданите“ – подават се сигнали по проблеми, възникнали в София и разпространението им в други градове.
- Администрацията да стане по-активен участник в социалните мрежи като Facebook, Twitter, LinkedIn и други.

Механизъм за обратна връзка

- На интернет сайтовете, администрирани от държавните органи да има специална част за изпращането на обратна връзка – удовлетвореност – т.е. оценява се как работи администрацията.
- Използването на платформи за проучвания – surveymonkey, googlesurvey, surveyplanet и др.

Механизъм за участие в формулирането на политики

- Обособяване на структура в съществуващите министерства или второстепенните бюджетни разпоредители, която ще бъде пряко ангажирана с политиките по дигитализация на икономиката.
- Формиране на постоянно действащ орган (Комисия/Съвет/Работна група) към Министерски съвет или към някое от министерства (напр. на образованието, икономиката или на транспорта, информационните технологии и съобщенията), която ще изработи политики и приоритети за развитие на дигитализацията.
- Обособяване на единна електронна платформа към някои от уеб страниците на министерствата или към портала за стратегически консултации (www.strategy.bg), в която бизнеса, неправителствените браншови организации, гражданите и структурите на гражданското общество могат да представят своите виждания/предложения за дигитализацията.

Механизъм за участие в формулирането на политики

- Подготовка на годишен отчет от страна на администрацията за изпълнените политики и приоритети в областта на дигитализацията.
- Провеждане на годишна анкета за изследване на гражданите и бизнеса относно тяхната оценка за развитието на дигитализацията. Резултатите от анкетата предлагаме да се ползват от различните държавни структури при подготовка на политиките и стратегическите документи.

Механизъм чрез проучване на добри практики от мрежата на Европалати

- Дигитализацията е важен фактор за успех на европейския бизнес, ето защо ЕВРОПАЛАТИ отделя специално внимание на темата.
- Все пак за много компании интернет свързаността е недостатъчна, за да се възползват от нововъзникващите бизнес модели и тенденции. Киберсигурността остава проблем, особено за по-малките компании, които нямат такъв специализиран ИТ отдел.

Механизъм чрез проучване на добри практики от мрежата на Европалати

Европалати препоръчва:

- Програми за обучение на МСП и техните служители за улесняване на цифровите технологии трансформация
- По-добро обединяване на ресурсите на компаниите и регионите в иновационните центрове, състоящи се от университети, изследователски центрове, инкубатори и др.
- Подкрепа на компаниите във връзка с нововъзникващите правни норми и изисквания, свързани с цифровата икономика, като Регламента за защита на личните данни и др.

Механизъм чрез проучване на добри практики от мрежата на Европалати

- ЕВРОПАЛАТИ работи и по-конкретни проекти за насърчаване на дигитализацията в МСП, сред които:
- **“Digi-Pilot”** - система за извършване на одит на фирма или палата, за нивото на нейната дигитална трансформация. След попълването на зададените от системата въпроси, тя генерира предложения/решения за извършването на конкретни стъпки за подобряване нивото на дигитализация.
- **DigiChambers** – платформа за издаване на електронни сертификати за произход и фактури, на фирми, които търгуват в международен план.

Механизъм чрез проучване на добри практики от мрежата на

Европалати

- ЕВРОПАЛАТИ организира и различни събития, с цел насърчаване на дигитализацията на МСП, сред които:
- **Академия за дигитални услуги на Европалати** /септември 2019, Сърбия/ - представя мерките на Европейския съюз за засилване на дигитализацията на малки и средни предприятия.
- **Конференция: Ролята на ТПП в дигиталната трансформация на Западноевропейските икономики** /септември 2018, Тирана/ - представяне на добри практики от развитите европейски палати пред ТПП от Западните Балкани.

Олга Чугунска

Любомир Левичаров